

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Hieronymi expos. in epistulas ad Ephesios, Titum et Philemonem - Cod. Aug. perg. 81

[S.l.], [1. Drittel des 9. Jh.]

Hieronymus, Commentarius in epistolam ad Philemonem

[urn:nbn:de:bsz:31-1534](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-1534)

sint peccatores. sed non a-
mant infide. & lux ope ma-
ritor quib; frequen-
tissime comorunt. sed amor ille
non fidei e. solcc scorum di-
lectio in fide diligit. in tan-
tum ut licet si ille quid dili-
git infidelis sit tamen sc
in fide & in diliget. sed in
illud. Omnia ura in fide fi-
cent. & adibi. Diligite inimi-
cos uras. Diligit sc inimicos
suos. & ideo in fide diligit.
qui coedit in & in qui pol-
licitur e se pro ex plectione
mendocati & tributur
esse mercedem. GRATIA
DNI NRI CU OMNIB; UOBIS:
Scibndum quod in g. & c. co-
dicib; ita scribitur est.
Gratia cum omnib; uobis.
ut n. & d. n. n. & n. in libris
ferretur c. & h. & l. c. in co-
mune itaq; scis c. & q; c. &
denlib; tto & c. & h. & c. qui
cu eo d. & n. in p. & c. gra-
tia. & quomodo isic ac pa-
tri c. & c. & c. benedixit filiu
suu iacob. & ipse iacob du-
odecim p. & c. & c. & c. & c. & c.
postoli quoq; in g. & c. & c. & c.

domum dicebant. pecc
huic domui. & si dignce & c.
domi. se quiescebat pecc
eorum super eum. Si uero se
& c. & c. & c. indignam. se
u. & c. & c. & c. & c. & c. & c.
fuerunt in p. & c. & c. & c. & c.
nunc in fine epistole sup
cep. & c. & c. & c. & c. & c. & c.
tib; in p. & c. & c. & c. & c. & c.
uoto habebat effectum.
& c. & c. & c. & c. & c. & c. & c.
denlium sicutem se bene-
dictus qualem benedictis
prebere uoluisse. Amen.

EXPLICIT AD TITUM

EXPLANATIO AMEN

INCIPIT EXPOSITIO

SCI HIERONIMI PRBI

IN EPISTULA AD PHIL

MONIM GRATIAS AG

UINOLUNT INTER
 epistulas pauli etc
 recipere que ad phi
 limonem scribit. cum
 non semper apostolu
 m & omnia xpo in se loquen
 te dixisse. quicquid huma
 nec inbecillitas unum tibi ostē
 sci sps ferre potuisset. neq;
 huius corpusculi necessita
 ter sub presentia semp dñi
 complerent. uelut dispo
 nere prandium. cibum ce
 pisse & urire scoticari. inger
 re digerere & hanc ita co
 plere. accedo dicitur que
 & quibus te & coaccit repli
 acit. ut id firmum fuisse
 aliquot tempus in quo pau
 lus dicere non cederet. uiuo
 non tamen ego. uiuit aut in me
 xpi. & illud. cen & perim
 tum quibus ei qui in me
 loquitur xpi. quale in quibus
 & perim tu xpi ē caudise
 pcculcam quicquid reliquit
 tro ad se apud corpus
 uenit tunc cum cesser. & il
 lut ad se lectas. utinam
 & & cident qui uos cont
 bunt. & in hanc ipsa epistu

lce. Simul cum & prepara
 mihi ospicium. hoc cum non
 solum apostolis sed prophe
 tis quoque similiter accedisse.
 unde sepius scriptum fera
 tur. factum est uerbum
 dñi ad hiezechiel. siue
 ad quem ^{liber} calium propheta
 rum. quicquid post & plerum
 uocatum rursus in se
 m & reuerentis homo co
 munis fide te propheta.
 & cepto dno nro ihu xpo.
 in nullo sem spm pmanens
 se. quod signum & bcepar
 te iohannem acciperet
 ut sup quem uidisset spm
 sem descendentem & ma
 nentem in eo. ipsum esse
 cognosceret. & quo ostē
 dit sup multos quidem de
 cendere spm sem. sed pro
 prie hoc esse scilicet
 in signo quicquid pmaneret
 in eo. his & ceteris istius
 modi uolunt. aut epistu
 lce non esse pauli que ad
 philimonem scribit. aut
 si & licet pauli sit nihil ha
 bere qd edificare possit.
 & ceplerisq; uerbis; repu

dico etiam. dum commendandi
tunc scribit officio non
docendi. ad & contrario qui
genuerunt uictorias etc
esse defendunt. dicunt nu
quam intacto orbe accunc
tis & desuis fuisse suscepta
nisi pecculi copostoli crede
retur. & hanc lege nes & un
dum quidem cedtimoth &
& ced gulectis eos debere
suscipere. De quib; & ipsis
humane imbecillitatis
& emplace protulerunt pe
nalem quem reliqui tro
cede. cepud acrum ubi
ens & cum ced ferr &. uti
nem & cident qui uos con
turbent in ubiri plura.
& cedromanos & clerics &
desias. maxime que cedco
rintheos semissius & co
tidiano pene sermone dic
tata in quib; cepostolus
loquetur. & eris cu ego di
co non dominus. quos & ipsas
quia aliquid tale habent
aut pecculi epistulas non
putandis. aut si iste reci
piunt. & recipiendae esse
& ced philimonem & preiu.

dicio similium & ceptaru
Ualde cu eos simplici &
riore si putent cibum & me
se. hospicium prepereare.
uestimenta conquisere et
se peccatum. & ceterose
fugere spm scm sicorpuseu
li pecculis p necessitatib;
seruicem. Nolite inquit a
postot contristare spm scm
in quo signati estis in die se
demptionis. quib; oprib;
spis scm contristatur prophe
tic commemo ret multis in
ordinem uitis peccatis q.
digestis. ced & tremu in fe
stis. In omnib; istis contris
tationibus me. alioquin calice
aque frigide porrigere pe
des licite. immolite ui
tulum. prandium prepa
rare peccatum sit. cum
sciam & his reb; indi quos
dam filios ceptari. non e
huius tam poris ced omnia
que pro ponere illi solent
inulum. Quod si non pu
tunt eorum esse parua
quorum & magna sunt.
Alterum mihi conditorum.
luxta ualdenu. m. uone

& appellat formice uermum
 um culicum locustierum.
 Alterum celi terre maris
 & angelorum debent intro
 ducere. An potius eiusdem
 potentie e ingenium. qd in
 maiorib; & excubris & ia
 minorib; non negare. &
 quo marcionis fecim? men
 tionem pculi esse ad phi
 limonem epistulam sed
 tim marcione auctore
 doceant. quicum coleris
 epistulas eius ut non susci
 perit. ut que dcm in his mu
 tauerit atq; cor roserit.
 in hanc solam. meen? non au
 sus e mittere. quic sua illa
 breuitas defendebat. Sed
 mihi uidetur dum epistula
 simplicitatis cer guunt.
 suam imperitiam pro de
 re non intellegentes. quid
 in singulis sermonib; uir
 tutis & superbiae lectat.
 que oronlib; uobis & ipso
 nobis sco spu sug geseute
 quo scribitur sunt suis locis
 & plenare conabimur.
 Sicut breuitas habet & ur o
 ttemptui conlempnatur

abdicet. necum. soffonice.
 & ediduo dbeim propheta
 rum in quib; cum mirata
 grandia sunt que ferunt.
 ut nescias utrum breuita
 tem sermonum in illis a
 mirari debeas. an magni
 tudinem sensuum. quod si
 intellegas hii qui epis
 tulam ad philemonem se
 pudicent. numquam bre
 uitatem despicerent. que
 pro lacrimosis legironib;
 euangelico dbeose con
 scripta e. dum breuiatu
 consummatumq; sermo
 nem fecit dnr sup t rram.
 sedicem ipse apostoli ur
 bic ponendie sunt que ita
 incipiunt. **EXPLICIT PREFATIO.**
INCIPIT EXPOSITIO HUIUSDEM:

PAULUS UINCTUS IHU
 XPI ET THIMOTHEUS
 FRATER PHILEMONI DI
 LECTO ET COOPERATORI
 NRO. ET APPIE SORORI.
 ET ARCHIPPO COMILITO
 NI NRO. ET ECCLESIE QUE
 IN DOMOTUA E. GRATIA
 UOBIS ET PAX AD O PATRE
 NRO ET DNO IHU XPO.

Preposito ordine atq; p
uerso in epistulae pauli
dilatari a me uobis placuit.
Nec cum id ebreo. O pau
lce & eustochium p & epe
tis ut facerem. & ego ob
nix ne facere recusare
saltem per uiam. & que
uobis ut num & uersum.
Ita sensu quoq; ordine uide
bitur & systema ut dispo
sitionem coegistis. Rem itaq;
principii in fine tempta
bo. & quod alius in exordio
structum apostoli quere
ret quicquid aut quo tem
pore ut quo cognominale
esiculo piculi nom accep
rit. hoc ego nunc facere
compellor. nemo enim qui
dum dicit. anle hanc die
indum facere ausus. Neq;
uero putandum est. ut a sim
plicioribus latinis legitur
seculum esse dictum esse
& non secul. quia & d & tribu
beniamin dicitur in quo hoc
nomen familiariter habet
bitur. Siquidem & ille saul
rex iudee p sequitordicum
d & tribu beniamin in fuit

Quod cum seculus a nob dicitur. n
mirum est hebrean nomina ad
militudinem grecorum & ro
manorum casuum declinari.
ut sicut pro ioseph. ioseppus
pro iacob iacobus. Itaque sa
ul quoq; seculus in nostra lin
gua ac sermone dicitur.
Querit igitur quid aut quo
iubente. uel antiquum no
men amisit. ut nouum sup
serit. ut ex abram abraham
dicitur diuisione. p factum
est ut ex sacra sacrae
uocabulum fieret. equedi
imperiam fuit. & ut ad no
uum instrumentum uenia
ut simon p & ri nom acce
peret. & filii zebedei bene
dictum. hoc est filii tonitru
uocantur dñi n̄ ihu xpi uo
ce preceptum est. quare au
tento piculus dicitur sit. nul
la scriptura memorat.
audacter itaq; faciam
sed forte uere de abtib;
apostolorum suspicionem
ad firmans meos. legimus
in eis quod sc̄i sp̄i antiochie
dixerit. separatem ihibe
nabien & seculum in opus.

quod ead sumpsi eos. Tunc ieu-
 nentes & orientes imponen-
 tes eis manū dimiserunt illos.
 qui cum felicitiam syrię des-
 cen dis sent & nauigantes
 salaminicam cy pri que nunc
 constanti cecidit p ueris
 sent. habebant q. secum in
 ministerio iohannem. pp
 t quem postea edificatio-
 rum ecclēsię iurgum con-
 citatum ē. & omni insula
 p̄cegrata p̄sum. usq;
 ubi sent. In uenerunt q̄m
 dam magum pseudo pro-
 ph̄t̄ia n̄i nomine b̄erie
 su cum pro consule sergio.
 Piculo utro prudenti quia
 scitis b̄ernabie & piculo de-
 siderab̄et di c̄beis uadise
 sepm̄onem. p̄sistēte ite
 q; mago & c̄fide recte ser-
 gium deprauente. saulus
 ait scribitura qui & piculus
 sepl̄us spū sc̄o intub̄is in-
 sum dixit. O plene omni-
 dolo & omni fallacia fili
 dicbuli. inimice omnis ius-
 t̄is non desinis subuēte
 se uice d̄ni p̄ce. & nunc
 ecce manū d̄ni sup̄ te & h̄is

ceus non uident solem us-
 q; cecidit tempus. Con festimq;
 cecidit in d̄im caligo & te-
 nebre & cir cuius quib̄e
 b̄et quiet manū d̄er̄. Tē
 pro consul cum uidisset
 fecerunt credidit ammi-
 rans sup̄ doct̄inā d̄ni. &
 cum ap̄c̄pho nauigasset &
 paulus & quicum eo b̄n̄l
 uenērunt p̄gen pamphi-
 lię. Diligent̄ cecidit qd̄
 hic primum pauli nom̄
 accep̄it. Ut b̄im sc̄pio
 sub idēte africa africani
 sibi nom̄ adsumpsit. & me-
 tellus cr̄ce insula subiu-
 gata insigne c̄lic̄i sup̄
 familię sepor̄t̄uit. &
 im̄peratores nunc usq;
 romani & sub idē q̄ gen̄li-
 b; cecidit b̄m̄ci p̄er̄t̄ici ser-
 magi nuncupant̄. Itē &
 saulus cec̄ p̄d̄icationē
 gen̄lium an̄is sus a primo
 ecclēsię spolio pro consu-
 le sergio piculo uictorie
 sup̄ cetro p̄ea p̄tulit. b̄re-
 itq; uixillum ut paulum
 d̄ic̄r̄tur osculo. Sicū &
 int̄ p̄d̄icatione nominis

querit pcculus in hebreo
mirabilem sonat. reue
re mirum ut post secul q̄
int̄ p̄lectur̄ p̄dictus.
eo quod ad ub̄e cendiam &
desiam fuis̄ & ad diabulo
postulatus. de p̄ sequuto
se uic̄ fier̄ & electionis
plus forsitan quam por
tuit. sed n̄ cessarie dis
putatum ē. qđ cū sequi
tur. Vincitur ih̄u xp̄i. In
ill̄e epistulic hoc cognomi
ne usus ē lic̄ & in corpore
epistularum. Ad ephesios
uidelic̄ & philippenses
& colosenses esse se inuin
culis pro confessione tes
tatur. Melioris aut̄ mihi ui
datur sup̄ciliū uinctū ih̄u
xp̄i sedicere. quam aptm.
Glorie bunt̄ quippe apos
toli quod digni fuerunt
pronome ih̄u xp̄i conlu
meliam pccati. Sed n̄ cessa
rie auctoritas uinculoꝝ
rogaturus p̄ hon̄simo. ta
lis rogare debuit qui pos
set imp̄trare qđ posset.
Felix nimirum qui non in
sapientia n̄ indiuictus. non.

in elo quib̄ lic̄ & potentia
seculari. sed in xp̄i passionib;
gloriet̄. tūc̄ & lic̄ & gl̄ar̄
epistulicam sermone c̄cludens.
D̄ & c̄ero nemo mihi moles
tus sit. ego enim stigma
tūc̄ dñi ih̄u xp̄i in corpore
meo porto. Non omnis aut̄
qui uinctus ē uinctus xp̄i.
Sed quicumq; pro xp̄i nomi
ne & pro eius confessione
uinct̄. ille ub̄o uinctus di
cit̄ ih̄u xp̄i ut sanguis effu
sus h̄is tūc̄ lum m̄c̄st̄yr̄
facit qui pro xp̄i nomine
fundit̄. Scribit igit̄ ad phi
limon̄ in rom̄e uinctus in
carcere. quo t̄m̄ pore mi
hi uident̄ ad philippenses
colosenses & ephesios epis
tule et̄ dicit̄ t̄e. ad phi
lipenses illa & accusa. p̄
m̄ quod cum solo timothe
o scribit. quod & in hac epis
tola fecit. dehinc quod
uincula sua m̄c̄ni festu di
cit̄ fecit̄ pro xp̄o in om̄i
p̄lorio. qđ sit cū p̄lorio
in ipsius epistole sine
significat̄. Solut̄ uos
om̄s sc̄i. maxime aut̄ qui

decesseris domo sunt. acce-
 sisset missus in carcerem.
 notior famulatus ei factus. p
 sequatoris domum xpi fe-
 cit & desicem. Deinde ait.
 quidam cum & contributione
 xpm annuntiant. non sin-
 cere existimantes pressu-
 ram suscitasse uinculis
 meis. porro & ad colo sen-
 ser principium simile. Pau-
 lus apostolus xpi ihu puo-
 lun tunc tunc & thimothe-
 us frater. & in sequentibus.
 cuius factus sum ego pau-
 lus minister quinunc gau-
 deo in p'sionibus; pro uobis.
 & ad impleo ecc que desunt
 passionum xpi in carne
 in eu pro corpore ei quod
 e desic. & in fine sedu-
 ctio mea manu pauli.
 Memores estote uinculorum
 meorum. hoc ideo ut sciam
 huc quoq; epistolice d'et
 cere. & inter uincula fuis-
 se dicitur. illud cum pro-
 prie habet & ad colo sen ser
 quod idem honestum quinunc
 philemoni commendat & i-
 am plicitor eius de symonis

fuit. denique: cert. que circa
 me sunt omnia uob nota
 facti & archicus carissim
 frater & fidelis minister
 & conseruus in dno que mi-
 si ceduos. sed hoc ut cognos-
 cet que circa uos sunt. &
 consolatur corda ura cum
 honesto carissimo & fi-
 deli fratre que e & uobis.
 Sicut philemon ad quem
 huc & epistulae scribitur
 honesti dno. immo frater
 esse coepit & dno. & ad
 colenser referat quod ho-
 nestum & eis sit rectio. nos
 ipsa & ordo deducit. qd
 & philemon colenser sit.
 & eo tunc pore comunem
 ad omnem & desicem ho-
 nestum epistolicum tulerit
 quo priu actus & sui comen-
 dictrices ad dnm. littere
 superact. e & clud indici-
 um qd in hac eadem epistu-
 la & archippus nominat.
 cui hic cum philemoni scribit.
 dicitur inquit archippo. ui-
 dem ministerium qd acce-
 pist in dno. & illud imple.
 qd e ministerium qd archip

pus accepit ad nō ad phi-
lémonem legim⁹ & ierchip-
po cōmilitoni nrō & ecclē-
się que indomocuccē. & qđ
puto aut episcopum & im-
fuisse ecclēsię colosēsis cui-
am monetur studio sedi-
ligent q; p̄esse. aut dñi
golu predicato s̄m. aut si
ita non ē. illud mihi in presen-
tiorum sufficit. quod &
philémon & ierchipus &
honestim⁹ ipse qui lit̄as
p̄fereret fuerint colosē-
ses. & eodem tempore quat-
tuor ut antedixim⁹ episto-
le scribte sunt. Ad ephēsi-
os uero illam ob accusam qđ
proximo & hic uinctum es-
se se dicit. & eodem que
ad colosenses iusserat. In
huius quoq; epistule fine
p̄cipiet ut uxores subi-
ciant uiris. ut uiri uxores
diligant. ut filii oboediāt
parentib; . ut p̄ctes n̄ p̄-
uocent ad iracundiam fili-
os suos. ut serui oboediāt
dominis ac r̄nclib; . ut dñi
felicitis ministri seruis que
iustie sunt p̄beant. &

& scitem am epistolam suā.
hoc fine concludet. quid
agim. notum uob faciet
thichicus acris sim⁹ frater
& fidelis minister in dño que
^{missi ad uos in hoc ipsum ut cog. nos. ceteros. quae}
circa me sunt. & consolent
corda ur̄e. Tychicus autē ē.
qui & ad colosenses cum ho-
nesimo mittit. & eodem
pore honestim⁹ habuit co-
mittē quo honestim⁹ ad phi-
lémonem lit̄as p̄feret
bicit. & timotheus frater.
In aliis epistolis sotthenes
& siluanus interdum & ti-
mothais adsumit. in quat-
tuor tantum timothais.
qui aut eodem in tempore
ut presente timotheo ce-
terisq; dicitur sint. quod
ego duplici & accusa factū
puto ut & epistule maio-
rem haberet auctoritatē
que non ab uno scriberet.
Et quia nullae emulatio
erit in apostolos si quis
forte p̄culo dicitur a
lii sp̄i suggestisset. absq;
ulla tristitia addebat
paulus in lit̄as quas dic-
tabat. scdm id quod ipse

congruis precepit. ut si alio
 proph&ente alii fuerit se
 uellectum. taceat ille qui
 prius proph&ecet. & pp
 ter picua que alio addide
 rit suggerente ut suam.
 ite ulterius quoq; episto
 lam pro scriberet. phili
 moni inquit dil&ctio. Non
 hab& in g&eco ΑΓΑΠΩ ΧΕ
 ΝΩ. quod dil&ctur dr̄ sed
 ΑΓΑΠΗΤΩ. id est diligibili.
 Inter dil&ctum aū & diligi
 bilē hoc interē. quod di
 l&ctur compellere potest
 & ille qui dil&ctionē non
 mer&tur. diligibilis uero
 it̄ tantum qui merito dili
 git. Deniq; & inimicos nr̄s
 diligere precepimur qui
 sunt dil&cti. sed non diligi
 biles. amem̄ quippe illos
 non quia amari merent̄.
 sed quia precepit eos odio
 non habendos. illud quoq;
 quod in quadagesimi qūr
 ti psalms titulo p̄notat̄
 & prodil&cto. melius ha
 b& in g&eco pro diligibili.
 qui locus manifestissime
 do xpo intellegit̄. Lic& b̄ni

iudei ididice. hoc ē am̄tū
 dī. Salomonē dīci put&.
 quod ei addō sit ob sepi&li
 am nom̄ impositum. t̄m̄
 am̄ctur dī quis magis dīci
 potest. nisi is de quo in
 uangelio p̄c̄t loquitur.
 hic ē filius m̄i dil&ctus in
 quo mihi com̄placuit. hu
 ne audite. Deniq; & in e
 scia ite scribitum hab&.
 c̄en̄ lico dil&cto c̄en̄ lico.
 diligibilis uine p̄ me. uine
 a fac̄tū ē dil&cto. & hoc
 circum cisio de populo iu
 dicio acc̄ip̄ndum pu
 tans. Imp̄git in l̄p̄idē
 offensionis & p̄ l̄ric̄ scan
 d̄li non feco gitans uine
 am. qū de egypto t̄rens
 l̄c̄t̄ est esse domū isrl̄.
 & xpm̄ hic dīci ut diligi
 bilē ut dil&ctum dum &
 ipse diligi mer&tur. d̄c̄is
 & sc̄i & im̄ diligunt̄ offe
 n̄tes ei magis acritatē
 quam ulli acritatis p̄e
 mic̄e postulantes. Scri
 bunt̄ igit̄ p̄culus & timo
 th̄us philemoni acrisi
 mo & coop̄ratori. qui

& accip̄e quoq; p̄ceptū suū op̄e compl̄eant.

ideo cecris simi dicitur ē qd
in eodem xpi opere uerse
tur. ap pie quoq; sorori n̄
habenti in se false aliquid
& fictę germinitatis. &
cerchip po commilitoni.
quem cerbitror cum pau
lo & timotheo contra ad
uersarios pro xpi nomine
dimicantem & titi se uic
tosem. & propter eū n̄
commilitonem dici quod
in eodem castimine bel
loq; superauerit. Scribit
& licem & desis que in do
mo eius ē. Uerum hoc ambi
guum utrum & desis que
in domo archippi sit. an ei
que in domo philamonis
referendum esse. Sed mi
hi uidetur non ad cerchip
pi. uerum ad philemonis
referendum esse psonā.
cui ipse quoq; epistole de
putat. Nec licet paulus
& timotheus pcciter sen
bant ad philemonem ap
pian archippum & &
desicem. Tamen in sequen
tib; ap probat paulum
tantummodo ad philemo

nem scribere. & unū cū uno
sermocinari. Græcice ago
do meo semp & memoriam
tui faciens. hunc autē motū
scribendi in non nullis epis
tulis ei in uisite poterit.
Quod cum plures & ad plu
res in pfectione ponant.
post ecc p totum corpus
epistule unus disputans
inducatur. Illud quod cetera
tias scribens cōpostolus ait
In xpi fide nihil referre
genūlis sit aliquis. ceniude
us. uir an mulier. seruus an
liber. & licem in hoc loco p
spiciū fit. in t̄ duos quippe
uiros & apostolicos in t̄
op & cetero t̄m pcculi & cō
militonem ei mediū ap
pie nom̄ inserit. ut tali
& utroq; licet & fulca
cōmittat non uideat
ordinem sexus habere
sed meriti. quod cū ait.
Græcice uobis & pccē ad
pccē nro & dno ihu xpo.
Adhuc ad uos ad plures
scribit. & in omnib; pene
epistolis equale principi
um ē & græciam eis & p

cem ad dō peccare & ex pō dō.
 in p̄b̄d̄ur. Ex quo ostendit
 u na filii peccatis esse natu
 ra. cum id potest filius p̄r
 tate quod peccat. & id dici
 tur peccator prestare quod
 filius. Grætica uero est qua
 nullo merito n̄c opere sal
 uemur. peccare quæse con ci
 licia dō p̄ xpm̄ sum̄. ut tibi
 obsecramus pro xpo & con
 cilium dō. sequitur
GRATIAS AGO DŌ MEOS ĒP
MEMORIAM TUI FACIENS
IN ORATIONIB; MEIS AU
DIENS CARITATEM TUAM
ET FIDEM QUĀ HABES IN
DŌ IHŪ ET IN OM̄ SCŌ SEI
US UT CŌMUNICATIO FIDEI
TUÆ EUIDENS FIAT IN AG
NITIONE OM̄NIS. QUOD IN
NOBIS EST IN XPO. Hæc ec
 icem non ut p̄culus & thi
 moth & philemoni & ce
 teris. sed ut solus p̄culus
 sed solum philemonem loq̄
 tur. Grætica in quibus sa
 go. & memoriam tu fac
 cis in orationib; meis.
 Ambiguo uero dictum. u
 trum grætica ager dō.

suo semp. an m̄n̄ or̄nem ei
 fecisset in orationib; suis
 semp & utrum q; intellegi
 potest. qui enim p̄cepit
 alii ut in omnib; græti
 ager dō. nullis con gusti
 is poterit coarctari. ut
 grætica semp dō ipse n̄ re
 ferret. Sic uero pro sc̄is & me
 liorib; quib; q; p̄culus semp
 oraret. S̄c̄ uero & phile
 mon ē. tenendum habens
 in se fidem & caritatem.
 ut non solum auditu ei ue
 rum & uiam opere & pro
 philemone p̄culus semp
 oraret se credibile ē. quo sci
 licet fides & caritas quā
 habebat in xpo & in om̄
 sc̄is ei p̄ cōmuni cationē
 fidei & operationem ag
 nitionis in omnib; bono xpi
 misericordie seruaret.
 Et de caritate quidem
 quam habebat in xpo ihū.
 & in om̄ sc̄is ei non diffici
 lis inler p̄b̄lectio ē. quia
 post d̄m diligere iub̄m̄r
 & proximos. Nunc hoc que
 rit̄ quomodo eandem fi
 dem in xpo ihū habere

quis possit & in scōs eius
 ΑΠΑΚΟΙΝΟΥ. Resonnet enim
 acritate tōm quem habes in
 dno ihū. & in om̄ scōs ei. ad
 fidem que habes in dno ihū & in om̄ scōs eius ad
 & positionem huius loci de
 Exodo sumam & exemplum.
 Credidit populus dō & mo
 ysi seruo eius. Unce atq; eie
 dem credulitas in moyse
 refertur. & dñm populus
 qui credebat in dno. eq; cre
 didisse scribitur in seruum.
 Hoc cū non solum in moyse
 sed in omnib; sc̄is ē. ut quicū
 q; credit dō alit̄ eius fidem
 sibi p̄ se non queat nisi cre
 dit & in scōs ei. Non ē enim
 in dñm p̄fecta dilectio &
 fides que in ministros ei
 odio & in fidelitate tenu
 cet. quod cū dico tūc ē
 credit quis piam in condi
 tōsem dñm. Non potest cre
 dere nisi prius credidit
 de sc̄is eius ueritate que
 scripte sunt. Adam cōdō
 placitum. dicitur & cor
 tic illius & lectere. febr
 ciatam. Enoch translec
 tū. Noe nūc frugo solum
 orbe seruatum. qd̄ prim̄

cebrahem de terra sua &
 decognitione iussus & i
 se. circumcissionem. quam
 in signum future prolis ac
 cepit. posteris dese
 linquit. quod Isaac oblatōr
 uictima sit & pro illo ceter
 immolat coronatusq; sen
 tib; p̄cessionem dñi de for
 mac &. quod moyse & ac
 ron d̄cem p̄ccis egyptū
 cef flix erit. quod cōdihm
 filii n̄cūe p̄fecerit & erit
 sol in gēbaon. & lunc in ual
 le elom. longum ē uniuers
 sce iudicium gestis p̄curre
 re. & totum sicmon febu
 lem cōdueri solis. hoc quip
 penom̄ ei resonnet tūc h̄re
 sc̄eram̄ tum. ad p̄gnost
 libros ubi am. quando in
 tōm pore messis obsecran
 te sic muhele pluuie d̄ce
 lo flumina sepe n̄ lemana
 runt. & d̄cuiduncatus in
 regem ē. & nec thien & ḡial
 proph̄ce uese mysteria
 cum helices igneo receptus
 ē curru. & heli sc̄is spū du
 plicato mostuus mortu
 um suscitauit. & h̄c

& cetera que scribitur sunt
 de seis. Nisi quis uniuersum
 crede diderit in dnm. scorum
 credere non ualebit. nec
 adduci ad fidem uel scribitur
 timent. nisi quicumque depa
 tricochis & propheta &
 celis insignib; uiris narra
 istoria co probent. ut &
 fide legis ad fidem ueniat
 euangelii. & iusticie di
 in eo reuelatur & fidem
 fidem. sicut scriptum e.
 Iustus cum & fide uiuit. pre
 cipi. & in eod loco. Sci
 stote. quo ego scis sum die
 dnr dr ur. Eadem scitias
 seruis debetur & dno & sci
 ficant quippe & sci ficati
 & uno omis. Non putent
 leuam philomonis pdicag
 onem. Sicut dnm fidem
 habebat in scos que & in
 dnm qui credit dnm sem esse
 utiq; non errat. quod si quis
 hominem qui scis non e sem
 & se crediderit. & di & im
 iunxerit societati xpm
 uiolat. cuius corporis om
 membra sum. quidie in
 quit. iustum iniustum

Et iniustum iustum. abho
 minabilis uterq; cepud
 dnm. Similit qui sem die
 esse. & rursum non sem
 adserit sem. abhominabi
 lis cepud dnm e. Om creden
 ter scdm apostolum xpi
 corpus efficiuntur. quin
 xpi corpore errat & licet
 adserens membrum & ut
 ut sem esse cum non sit. Ut
 de quali crimini obnoxius
 fiet. Uice cert escias qui
 dicunt dulce amarum. &
 amarum dulce. ponentes
 tenebras lucem. & luce
 tenebras. Ductum puto
 esse scimoniam. amara
 quod scimonis contrariu
 e. & que lux scimoniam intel
 legi potest. Tenebre con
 trario scitias. quis pu
 tias enobis probandi no
 mis matris cellidus tye
 perit. Non errabit in
 discretionem scorum. qui
 cum in dnm & scis ei equa
 lem acertatem habuerit
 & fidem ipsius fidei comu
 nicationem debet habere
 re non dispertem. Ut sicut

credidit & diligit ita dicitur
tionem suam & fidem o
pere consumit. Unde ait.
Evidens fiet in cognitione
omnis boni. siue ut ingre
co melius habet & efficac
EN EPITHC dicitur proprie
trunc ferri potest effi
cax siue operatrix. Ut
non solum fidem nob &
cari tatem in dnm & in
scos ei sufficere posse cre
dant. sed id quod credim
opere compleat. pote
at accedere ut quis habe
at fidem. & eam opere c
sumit. uerum simpliciter
& nude non habet agniti
onem. neq; scibitiam eius
Iuxta illud apostoli. Confi
teor Zelum dei habet. sed
non scdm scientiam. Sunt
hodie quoq; pleriq; simpli
cium qui faciunt operis
tatis & non habent eorum
que ipsi operantur scibitiam.
Unde addidit. ut comuni
cacio fidei tue operatrix.
fiet in cognitionem omnis
boni. quatenus gradibus quib
tisq; factibus apostolicis

in aliorum seipso se tendit.
habet & quis piam caritatem
& fidem in dnm & in scos ei.
sed forsitan non equali ea
in omni lance communi & co
muni in cunctis. sed ope
renon & placet. uoluntate
impleat aliquis & opere
sed gestorum suorum p fce
tatem habere non potest
notionem. Sit tamen quoq;
qui & opus habet & scib
tiam. Sed non habet om
nis boni. multum enim ius
tice mansue studioseq;
p p & riant in pier e suis
in aliqua parte uirtutis
bi. annon tamen philemon
habet & quippe communica
onem operatrix fidei &
caritatis in agnitione
omnis boni. que cum in a
postolis sit non eam pite
m. obid tamen esse p
fectam si in illis sit. sed in
eo totam ee que xpi est.
ut quid quid boni & in phi
lemonem licu daret. & de
apostolorum exemplis
mire. in de bonum sit que
de xpi fonte duatur.

Gaudium enim magnum
 habuimus et consolati-
 onem in caritate tua
 quia uiscera sanctorum re-
 que uerunt pro fratre.
 Plinius inculcet & edocet
 quae se dixerit. gratias
 ago deo meo semper in bonis
 actibus. feci enim in orationi-
 bus meis. Dignum siquidem
 erit agere gratias deo
 super caritate philemonis
 qui in tantum cordis affectum
 tum. & profundos anxi-
 sanctorum recessus suscipi-
 endo refecerat. & hoc i-
 dioma apostolicum est. ut
 semper uiscera uocet. uolens
 plenam mentis ostende-
 re caritatem. Unde gau-
 dens cum gaudentibus &
 cum his qui se qui diuorant
 refectum esse credens
 habet letitiam non tri-
 stitiam & letitiam. &
 quae fortuito possit acci-
 dere. Sed magnum & p-
 ut erit in philemone ca-
 ritas eminentem quam
 augebit collectio super phi-
 lemonis caritate de san-

dens plena a patre mise-
 cordiarum & deo totius
 consolationis. Propter
 ea quod multum. TAM FIDU-
 CIAM HABENS IN CHRISTO IESU
 IMPERANDI TIBI QUOD
 PRODEST PROPTER CARI-
 TATEM MAGIS OBSECO
 CUM SIS TALIS UT PAULUS
 SENEX. NUNC AUTEM ET VIN-
 CENS IESU CHRISTI. Multis &
 in philemonem laudibus
 ante praemissis. cum per-
 tulerit sit pro qua rogatu-
 rus est. quae & prestanti sit
 utilis & roganti. pote-
 rit paulus magis im-
 p-
 re quam p-
 & h-
 fiducia illic ueniret. quod
 qui tantum ob christum opera
 p-
 utiq. in p-
 sui in ceteris esse non po-
 terat. Sed uult magis
 p-
 di p-
 proposita. p-
 positor obsecrat. & se-
 n-
 tum autem pro quo rogat il-
 lud est honesti seruus phi-
 lemonis. fugam furto

comulans quaedam pseudo
mestice compilat. hic
p̄gens aditaliam neepro
imo facilius possit accipere
di p̄cuniam dñi p̄luxoria
prodegerat. hoc nequis pu
t& temere. & ut lib& ano
bis fictum in sequentibus dis
ceat. Nūquam enim paulus
dicit &. Siquid nocuit tibi
aut deb& hoc mihi imputa
ego p̄culus scripsi manume
a ego sed dam. N& sponsor
rei fier& ablecte. nisi ess&
id quod ablectum fuerat
dissi p̄ccatum. hic igit̄ cū ob
confessionem xpi p̄culus
romę ess& in carcere. cre
didit in dñm ih̄m. & ab eo
baptizatus digna p̄bni
tencia. maculas uite pri
oris ab sū^{agr.} sit. inueniū
utis apostolus. conuersionis
eis testes fier&. quic
dam p̄rum in cetera pau
erit. Non recto pede in
euangeliū uertate gra
dientem. quicquid igit̄
ad p̄ccatū & ad facin
p̄tin&. quod omniū lese
rat ueritatem non meret

Quicquid uero ad apostolo
liter testimoniū qui scit &
plene esse conuersum.
grandi pondere premi
tur qui rogat. ut quies
uo fugituo atq; recepto se
minister apostoli factus
erit. quod autē euid habe
beat apostolus ministru
um. nisi euangeliū xpi ih̄u.
icem non quasi ad dño. sed q̄
sic conseruo. & quo euā
gelista ignoscer&ur ei.
qui seruus ess& xpi. simi
liter & minister. OBSE
CROTE de meo filio quē
GENUINUINCLIS HONE
SIMO QUI TIBI ALIQUAN
DO INUTILIS FUIT. NUNC
AŪ TIBI ET MIHI UTILIS E
QUē REMISI TIBI. Tu aŪ
ILLUM IDEST MEA UISCE
RA SUSCIPE QUē EGO UOLU
ERAM MECUM DETINE
RE UT PROTE MIHI MINIS
TRARET INUINCLIS EUAN
GELII. Volens imp̄trare
quod postulat. icem n̄ pro
seruo philemonis sed pro
filio suo cedserit de p̄ccari
& illo filio quē genuerit

in uinculis & euangelii. hoc ē
 que p̄ xpi euangelio susti-
 nebat. quicum ante inu-
 tilis dno tenendum fuit.
 Neq; enim seruus fur atq;
 fugitiuus alteri nocuit
 nisi dno suo. Nunc & contra-
 rio utilitatis com p̄nsatio-
 ne qua & ipse dno & p̄ccu-
 lo utilis ē. ceterisq; p̄ pau-
 lum plus acriter meret.
 quam odii ante mererat.
 unde ait. qui tibi aliquan-
 do inutilis fuit. ^{tibi.} inquit so-
 li non ceteris. Nunc autē
 tibi & mihi utilis. utilis
 dno in eo quia possit p̄ pau-
 lo seruire pro dno suo. Pau-
 lo uero in eo utilis quia illo
 in carcere uinculisq; d̄ben-
 to possit ei in euangelio
 ministrare. Simul autē
 am mirandum de mag-
 nanimitate apti & in
 xpm in bene feruente te-
 nētur carcere. uinculis
 stringit̄ squalore corpo-
 ris. acerorum separatio-
 ne p̄nalib; tenebris coar-
 ctat̄. & non sentit iniur-
 iam. non dolo se cruciat̄

Nihil nouit aliud nisi d̄ xpi
 euangelio cogitare. Scie-
 bat seruum. sciebat fugi-
 tiuum. sciebat aliquando
 receptorem. ad fidem xpi er-
 se conuersum. Grandis la-
 boris ē eadem hominē in
 eo p̄seuerare quod coepit.
 Idcirco filium suum & fili-
 um uinculorum & ministrum
 euangelii in uinculis con-
 stituti inculcat ac sepli-
 cat. ut philemon ille pru-
 dens & dispensatoris
 tenendum in p̄fectione
 licudatus non audeat ne-
 gire ne suis licudib; uide-
 retur indigni. Quodcū ait
 Tu autē illum idē uiscera mea
 hoc ē quod p̄cculo ante dixi
 uiscera signi facere in t̄nu
 cordis affectum. & plēnā
 & animo uoluntatem. cū
 totum quidquid in nobis ē
 suscipit̄ a rogato. aliis autē
 om̄ liberi uisceris sunt pa-
 renlum. SINE CONSILIO
 autē tuo nihil uolui face-
 re. UT NON QUASI EX NE-
 CESSITATE BONUM TUUM ES-
 SET SED UOLUNTARIUM

Hoc quod aplerisq; querit
& sepiissime r&tractatur.
quare dicitur hominibus fieri
non dum bonum p&atumq;
condiderit de p&sentis loco
solui potest. Si enim dicitur uo
luntarie & non ex necessi
tate bonum est. debuit hominem
faciens ad suam imaginem
& similitudinem facere.
hoc est ut ipsum uoluntarie
& non ex necessitate bo
nuset. quicquid adserunt
ita dum debuisse fieri. ut
malum p&cipere non pos
set. hoc dicunt. tunc debuit
fieri quia necessitate bonus
est & non uoluntate
quod si tunc fuisset effectus
tunc quibus bonum non uolun
tate. sed necessitate p&fi
citur. non est & deo similis.
quid ideo bonum est quia uult. n&
quia cogit. & quomani fieri
tunc est semetipsum in se postu
lante contrariam. Nam &
eo quod dicunt. debuit ho
mo similis fieri. illud p&lu
it ut liberi fieret & arbitri
sicut ipse est. & eo quod in se
r& tunc debuit fieri quia

lum p&cipere non possit.
dum necessitatem ei boni
imponitur. Illud uolunt
ut homo dicitur similis fieret.
potuit itaq; & ap&ostolus
p&culus absq; uoluntate
philamoni honestum sibi
in ministerium p&cipere.
Sed si hoc sine philamoni
uoluntate fecisset. Bonum
quidem erat sed non uolun
tarium. quod cum non erat
uoluntarium. alio genere
arguebatur non esse bonum.
Nihil quippe bonum dici po
test. nisi quod uoluntarium
est. & quo cepti consideran
dic prudentia. quid circo
fugitiuum seruum p&cipit
tunc ad dnm. ut pro sit dno
suo qui prodesse non pote
rat. si dno t&neretur ab
sente. Superior ergo ques
tio ita soluit. potuit dicitur
hominem sine uoluntate
ei facere bonum. Porro si
hoc fecisset. non erit bonum
uoluntarium sed necessitate
tunc. quod autem necessitate
bonum est non est bonum & a
lio genere malum arguitur

optime

Igitur proprio arbitrio nos
 relinquitur magis ad suam
 imaginem & similitudinem
 fecit. similes autem deo esse
 absolute bonum est.

FORSITAN ENIM IDEO DIS
 CESSIT AD HORAM TE UTE
 TERNUM ILLUM RECIPERES
 IAM NON SICUT SERVUM SED
 PLUS SERVO FRATRE JEA
 RIS SIMUM MAXIME MI
 HI QUANTO AUT MAGISTI
 BI ET INCARNE ET IN DOMINO.

Nonnumquam malum occasi
 o fit bonorum. & hominum
 prava consilia devertunt
 ad rectum. quod dico magis
 festius & in populo fidelium. io
 seph fructus sui stimulis
 incitatus. Israhelitis ui
 genticupentis uendiderunt
 hoc iniquum & peccati & fra
 tribus; & totius egypto bo
 norum omnium fuit. de
 niq; ipse post ecced fratres
 es. uos inquit cogitatis
 deme in mala. de uero co
 gitatis ut deme in bona. Si
 mile quid & in hominibus
 possumus intellegere. quod
 malae principia occasio

nes fuerint rei bonae. Si enim
 dominum non fugisset. nunquam
 uenisset romam ubi & cot
 pectus uinctus in carcere.
 Si pectus in uinculis non ui
 dit & fidem non accepisset
 in christum. Si christi non habuisset
 fidem numquam pauli
 effectus filius in opus e
 uangelii in terra & ur. & ex
 quo pauli actum & per gradus
 suos recte pro uento senten
 tiae. ideo minister euange
 lii est factus honoris quia
 fugit ad domino. pulchre autem ad
 dens forsitan sententiam.
 tamen percurrit. Occultus
 quippe iudici ad. & terna
 rium est. quod de certo pronun
 tiare quod dubium est. For
 sitan inquit ideo discessit.
 caute timide & tepidant
 et non locum fixo gradu
 nes non potuisset & fons
 ten omnibus; seruis fugien
 dum esset. & apostolici fie
 rent. quod cum ad horam
 iunxit. horam pro tempore
 debent accipere. Ad com
 rationem. & terna tunc om
 ne tamen per breue est.

UT ETERNUM ILLUM RECIPERES.
Nullus uelens dominus seruis sui.
potestatis quippe ei & uen-
usque conditio modestissime
honestissime uero quibus fide christi
factus uelernus est. abler-
no philemoni quia in christum
& ipse crediderat spiritu lib-
tatis accepto. iam non ser-
uus sed fratrem coepit esse de-
seruo fructu acerrimum. fric-
t uelernus ablerno & ipsa
pro domino quibus suo cui honestissimum
ut acerrime uenle conditio ita
postea spiritus copulabat. &
tunc quidem quando frat-
er sub iocatus in carne. non e-
rat ei uinctus in domino. Nunc
autem & in carne & in domino
& in domino. & quo intellegimus
seruum qui crediderat in christo
duplici domino suo lege constan-
gi. ut ei & acerrime necessitate
te iungat ad tempus. &
in uelernum spiritu copulet.
Sic ergo habes me socium
suscipe illum sicut me.
Philemon periculum socium ha-
bere cupiebat. & in christum
credens. uides utique uole-
bat habere profectus. ut

periculo similis fieret & ei
communis carere in uenle cultis.
Consideremus ergo quantum
hic laudatur honestissime. quan-
tum profectus dicat. cum
tunc recipiendus sit ut ap-
tolus & sic eius dominus ut pau-
ly debet desiderare con-
sodium bene uenle quod dicit
Tunc est si me uis habere con-
sodium. habet & honesti-
mum quem ego consodium.
& filium & uiscerame ha-
beo. quem si non suscepe-
ris non habere uolueris. &
ipse intellegis quod me ha-
bere non possis. Si autem
aliquid non uis tibi aut
debet hoc mihi imputa-
re in te cor domini sui. & christum
in se loquens habens ea
iuxta uisus uis debet fa-
cere quod christus. Si enim ille in-
firmus uisus nostras postulat.
& plene nostras doluit. iuste
apostolus pro honesto
se opponit. & spondet quod
ille debet. ut autem su-
pra diximus. totum illud
est quod ab iocato fuit. & p-
luxoria perditum non poterat

ab solui. quod philemon gr̄n
 di p̄blio conp̄n fecerit. dū
 p̄roseruo fugitiuo & p̄bcu
 nia p̄dit & fricat necurissi
 mo. & fricatem p̄cipe
 rē ad lernū & p̄dum sibi
 aptm fecerit & debito s̄m.
 Ego paulus scripsi ma
 num mea. ego reddam ut
 non dicam tibi quia et
 ipsum tibi debes;
 Quod dicit tale e quod ho
 n̄sim̄ furto rapuit. e
 go me spondeo redditurū
 huius sponsonis epistula
 habet & m̄cc̄n̄ testis e pro
 pria. quam non solito mo
 re diciturū sed mea manu
 ipse conscripsi. Et de igit̄
 mihi pro hon̄simo polli
 c̄n̄li. hoc aū dico quāsi cedē
 tr̄n̄d̄m loquens. & d̄rū
 si cedius m̄d̄m redderem p̄p
 t̄r̄ s̄ymonem xp̄i quib̄m q̄
 bi euangeliz̄icū. & xp̄ia
 nus effectus es. t̄m̄m̄i
 ipsum debet. quod si t̄m̄m̄i
 es & tu omnia mea sunt.
 Si aū tu omnia mea sunt
 hon̄sim̄ quoq; qui tuus e
 m̄ e. pot̄ d̄m̄ igit̄ eo usq;

ut meo. sed uoluntate tua
 relinquo. ut m̄cedem ha
 beas ignoscendo. Ita frat̄
 ego te fruor in d̄n̄o re fi
 ce uiscera mea in xp̄o;
 Propriam t̄m̄m̄i ḡr̄c̄c̄e lag
 nus sermo non explicat.
 q̄d̄ t̄m̄i art. ΝΑΙΑΔΕΛΦΕ. q̄d̄
 d̄m̄ quasi cedē b̄iū b̄ic̄n̄
 di b̄n̄l̄is e. Nos aū in t̄ p̄b̄l̄an
 tes. Ita fricat̄ & aquatius &
 dilutius. n̄ d̄r̄o quid m̄cc̄ḡis
 aliud quā id quod e scribtū
 sonam̄. Sicut t̄m̄m̄i anna
 illud hebraicum pro quo
 frequit̄ septuaginta in
 ter p̄d̄es. & d̄e t̄m̄m̄i
 lerunt in lingua sua signi
 ficat de p̄d̄ec̄n̄lis aff̄c̄
 tum. Unde nonnumquam
 symmachus pro anna
ΔΕΟΜΑΙ. hoc e ob s̄c̄ro t̄m̄m̄i
 tulit. Ita & nos ex d̄m̄ in
 gr̄c̄c̄e lingua uim p̄atimur
 quam gr̄c̄ci sustin̄d̄nt in e
 b̄r̄c̄c̄. quod aū art. ego te
 fruor in d̄n̄o. aliud multo
 intellegit̄ quā p̄t̄ic̄t̄ a
 postolus non fruor. nisi eo
 qui multas in se habet & con
 cin̄d̄nt̄esq; uirtut̄is. & totū

quod xpi dicit pro ueritate
et accusatum. scilicet in
uidelicet. iustitiam. conli
niam. misericordiam.
etiam perueniam. castitatem
etiam. haec in preceat phile
moni. ut cum his habunda
uerit ipse eo profuerit im
pleat. et ne putet illum
fructuonem dici. quoniam
sepe nri in nos preceat
delectamur et fruimur.
Addidit in dno. ut de eo quod
dni nom ad iunctum e in
tellegatur. et aduc esse
fructuonem quam quis absq. dno
per fructat. Refice uisce
ra mea in xpo. Sicut ip
se frui uult philemonem in
dno. ita uiscera sue honori
mum quoniam et superius eo
dem nomine appellatur et
refici uult per philemonem.
Et ambrosius dicitur utrum
uiscera paup in xpo honori
mum sit. an uiscera paup hone
sim per philemonem in xpo
reficienda sint. si su perius
accipere uoluerit. recte pa
li in xpo uiscera dicentur
hon^{on} sim quoniam in uinculis xpi

seruunt. si pos terius in xpo
reficiendus e honorem et
philemonem dum huius in xpo
sermonibus eruditur.

CONFIDENS OBOEDIENTIA
SCRIBSI. SCIENS quo sup
IO quod dico facies. Qui
presumit de eo quoniam ro
gaturus e. ipsa quo dāmo
do presumptione preiudicat.
ne ei negare liceat quod ro
gatur. Porro si scit ille qui
postulat plus quam roga
uit rogatum esse factu
rum. Ideo minoram preceat
haberet rogatus uolunta
riam de maiorum presta
tione mercedem. Sicut phi
lemon hoc ad hominis pre
ceptum fecit. quanto ma
gis faciat ob dilectionem dī.
Unde et merito apostolus uo
ce laudat. quod manda
ta ei opere pre uertit
et possit dicere. Voluntas
a oris meis com placeant ti
bidne. plusq. faciens quam
preceptum e. Vincat eos
qui tantum modo impera
ta fecerunt et iubent lo
qui. serui inuiles sumus

quod debui fecisse fecimus
 Virginitatis quoque propter
 ecc. maiori primum coronat
 qui a preceptum domini non ha
 bet. & ultra imperata se
 tendit. SIMUL AU ET PRE
 PARA MIHI HOSPITIUM.
 Non puto tunc diuitem fu
 isse aptm. & tunc tunc sarcini
 nis occupatum. ut pre
 parato egeret hospitio.
 Et non una conlatus cellu
 la bñem corporis sui spa
 tium habes amplissimas
 estimat. Sed ut dum
 cum ex precepto philonon
 ad esse ubi turum magis
 faciat quod rogatus est.
 Sicut hoc non dispensato
 ris sed uere quis estimat
 imperatum ut sibi hospi
 tium prepararet. apto
 magis quam periculo hospi
 tium preparandum est. Ven
 turus ad nouam ciuitatem
 predicaturus crucifixi
 um. & in audite dogma
 tic delaturus. sciebat
 ad se plurimos concursu
 ros. & necesse erat pri
 mum. ut domus in celebri

esse turbis loco adquam
 facile conueneretur. De
 inde ut ab omni importun
 tate uacua ut amplaque
 plurimos acciperet audire
 dum. ne proxima specta
 culorum locis. ne turpi ui
 cinia delectabilis postre
 mo. ut in pleno potius es
 set. Sit aquam in cenaculo.
 quam ob accusam cum esti
 mo & iam romę in conduc
 to mien sisse bibinno. ne
 perua ut seor dicit mñsi
 o adquam iudeorum tur
 be cotidie confluebant
 SPERO ENIM PERORATIO
 NES URAS DONARI MEUO
 BIS. Filium peccati. dñro
 rogatus indulget. & frater
 ter sepe fratris oratione
 seruatur. apostolus ubi
 togus & desis preceib; c
 cedit. ob eos qui cum au
 dicitur sunt uelut tunc.
 & hoc donum non tunc in
 cum dicit esse qui differ
 tur amicitia tyrio adm
 tyrium p peccatis quam
 in eos ad quos apostolus m
 et. quod au orebro paulus

in carcere subit & deuin-
culis liberatus sit. ipse in
alio loco dicit. In carceribus;
frequenter de quibus; non num-
quam dñi auxilio crebro
ipsis persecutoribus; nihil
dignum in eo morte ^{ipubz}
bitibus; dimittebat. ^{nd.} Nō
dum xp̄i anum sanguinem
nbronis gladius dedicarat
Sed pro nouitate predi-
cationis siue a iudeis inui-
dentibus; siue ab his qui sua
uidebant idola destrui ad
furorem populis concitatis
missi in carceribus. rursū
in p̄lu & furore depōsi-
to luxuriabant. & hoc ita
esse ut dicim⁹ apostolorū
acta testantur. in quibus; &
felix loquitur ad agrippam
potuisse dimitti paulum
si non cep̄ pollicetur ad cōsa-
tionem. & quia nullam in uibe-
rit accusam p̄ter questi-
ones quas dicit de se legio-
ne propria de quodam ih̄u
quibus periculum uiuere predi-
catur. de quo animo ad uisti-
m⁹ & ceteris iudicibus; simili-
ter eos potuisse dimitti

hp Nō dū tñ sup̄ nomine xp̄i no s̄nctus cōsulat p̄cessant.

id cogitē dñō ut in toto or-
be noua p̄fetiū dicitio disse-
minaretur. SALUTATE
EPAPHRAS CONCAPTIUS
MEUS IN xp̄o ih̄u MARCUS
ARISTHARCUS DEMAS LU-
CAS CōPARATORES MEI.
Id quod in principio diceba-
mus quō ad colosenses epis-
tola eodem intēpore.
& p̄ eandē esse scribitur
batolum litterarū quoad
philemonem quoq; scrip-
tum ē & iam eorum quibus
litteras inducunt nomi-
na docent. Nam & ipsa ita
sus scribit. Si claudet uos
aristharcus conceptus
m̄s & mcerus consobrini
barnabes & epaphras qui
ē & uobis seruus xp̄i. & pa-
lo inferius. Si claudet uos
lucias medicus carissim⁹ &
dēmas. & dicite cerdippo-
uidem ministrum quod ac-
cepisti in dñō ut illud im-
pleas & in bonis sitote
uinculos meos. Si cū
eo aliquis non putat p̄feti
scribitur quō ad colosenses
p̄cessant nomina que hic

con ferunt ab scripta sci
 at non omis hominib; aut
 amicos esse aut notos. & a
 liud esse priuatum ad unu
 hominem aliud publicam
 ad uniuersam & ecclesiam e
 pistolam scri. Sed uicet
 te ergo inquit epaphras
 conceptiuus mi in xpo ihu.
 Quisit epaphras conceptiuus
 pauli. eadem fabulam ac
 cepim; diunt puerentes a
 postoli pauli de galathis
 regione fuisse iudee. & eos
 cum tota provincia roma
 na uicetur & ur mhu. &
 disp gerent morbe iudei.
 in thersum urbem cilici
 e fuisse translatores. pa
 rulum conditione adulis
 celulum paulum sequutu
 & sic posse scire illud qd
 dese ipse testatur. hebreis
 & ego. israhelites sunt & e
 go. sem abraham sunt & e
 go. & rursum. & celibi. he
 breus & hebreis. & celibi
 que illum iudum magis in
 dicent quam thersense.
 quod si ita e possum & epa
 phras illo etm potest captu

suspicari quod ceptus e pau
 lus. & cum puerentib; suis
 in colosenis urbe a sic col
 lo actum. xpi postea scri
 pisse sermonem. unde &
 ad colosenses ut supradixi
 me scribit. Sed uicet uos
 epaphras qui e & uobis ser
 uus xpi sem p sollicitus p
 uobis in orationib; hoc si
 se ita habet & cerinthicus
 qui conceptiuus ei in eadem
 epistola dicit. ad eandem
 intellegendam deducit.
 nisi forte & conditum a
 liquid & secretum. qui
 dam putant in uerbo cep
 tiuicetis ostendi quod cap
 ti puerit & uincti in uelle
 hanc adducti sunt lachry
 rum. quod si in uero scripi
 tur & eo quod hic additum
 e in xpo ihu. possum suspi
 cari eadem & in roma pro
 xpo uincula sustinuisse
 que pculus & uinctum xpi.
 ita conceptiuum quoq; ei
 potuisse dici. aut certe ita
 qd nobilis & ipse sit in apos
 tolis ut andronicus & iulha
 de quib; scribit ad romanos

Salutate andronicum &
 iuliam cognatos & conca-
 ptuos m^rs qui sunt nobiles
 in apostolis qui & conleme
 fuerunt in xpo ihu. h^{ec} de
 episcopo colerum coopera-
 toris euangelii. & uinculo-
 rum suorum. cum ad phi-
 lomonem epistolam scri-
 beret. mercum ponit. que
 puto euangelii condito-
 rem. & ieristherum cuius
 supra fecim^{us} mentionem
 & demam. De quo & in alio
 loco querit^{ur} demas me de-
 fac hominem spiritalem. ut
 reliquit diligens p^{ro}sent
 scdm & habuit thesolonica.
 & lucam medicum qui e-
 uangelium & ceterus apos-
 tolorum & ceteris de melin-
 quens quomodo apostoli
 de piscatoribus piscium pis-
 catores hominum fecerunt
 Itaque demas dico corporum in
 medicum e uersus animam.
 De quo & in alio loco. misit
 que cum illo fratrem cuius la-
 us e in euangelio ponit & de-
 siat. cuius liber quoque scdm
 q^{ui} legit in ecclesiis quoque
 ei medicina non est. sat sumi

GRATIA D^{omi}ni ihu xpi cu
 spu uro. Sicut a meliori
 peccate hominis accipite nu-
 merat^{ur} populus isrl^{el} dice-
 te scriptura scdm accipite
 eorum. Itaque in toto quidam
 homine. & in omni peccate
 scorum. Gratia e d^{omi}ni ihu
 xpi. sed a meliori & meli-
 ori peccate. id est spu. p^{er}
 CYNEK DOXH. de toto ho-
 mine dicit^{ur}. gratia d^{omi}ni ihu
 xpi cum spu uro. Cum au-
 tem in spu gratia fuerit totum
 adh^{er}eat d^{omi}no. quia qui ad-
 heret d^{omi}no unus sp^{iritu}s ei. Itaque
 p^{ro}dicant^{ur} au^{tem} scdm hebreos.
 paulus ammirabilis. timo-
 th^{as}us beneficus. philamon
 miser donatus siue o^{mn}ipa-
 nis ab ore non ab osse. ap-
 pia continens aut liberat^{ur}.
 archippus longitudo ope-
 ris. honoris respondens.
 episcopus frugifer & uidens
 siue succrescens. mercus
 sublimis mandato. aris-
 th^{ar}cus mons operis am-
 plioris. demas silens. lu-
 cas ipse consurgens. que

nomina si secundum int.
prælegonem suam uolue-
rit intellegere. non est dif-
ficile ammirabilem. atq;
beneficum. præcipue ad-
scribere cui uniuersa con-
cessa sint uirtia & os eius
pateat ad celestem pa-
nem. Deinde ad continen-
tiam & liberam. & ad lon-
gitudinem operis. quod nū-
quam a scō labore desistat
scribere cū pro eo qui re-
spondeat testimonio suo.
nōc non ei cui sp̄cialiter
epistola dedicat̄ scilicet
r̄ ab ubertate crescente.
& dum qui peccatus sit p̄
m̄c̄n̄ decepta subimior. illo
q; qui p̄ maiora opera in
mondo usq; succreuerit.
Ab eo quoq; qui posuit cus-
todiam oris suo & hostium mu-
nitum labiis suis. quidcir-
co forsitan accuit quia
admodicū apostolum de-
reliquerat. & ad extre-
mū ab eo qui p̄ se. c̄ surgens
cotidie auget̄. processos
q; habet dū euangelio ei
orbis impler̄ & totiens

128
crescit. quotiens auditus
& lectus cedit. si cecit̄ am̄.

EXPLICIT TRAC-

TATUS BEATI

HIERONIMI P̄RI

IN EPISTULAS

PAULI IDEST

AD EFFESIOS

AD TITUM ET

AD PHILEMŌ

NEC AMEN :